

Қазақстан Республикасындағы инфляция

Релиздың күні: 01.07.2023

Келесі релиздің күні: 01.08.2023

[1. Негізгі сәттер](#)

[2. Инфляция динамикасы](#)

[3. Инфляцияның жылдық деңгейіне салым](#)

[4. Глоссарий](#)

[5. Әдіснамалық түсініктемелер](#)

[6. Байланысты жарияланымдарға сілтемелер](#)

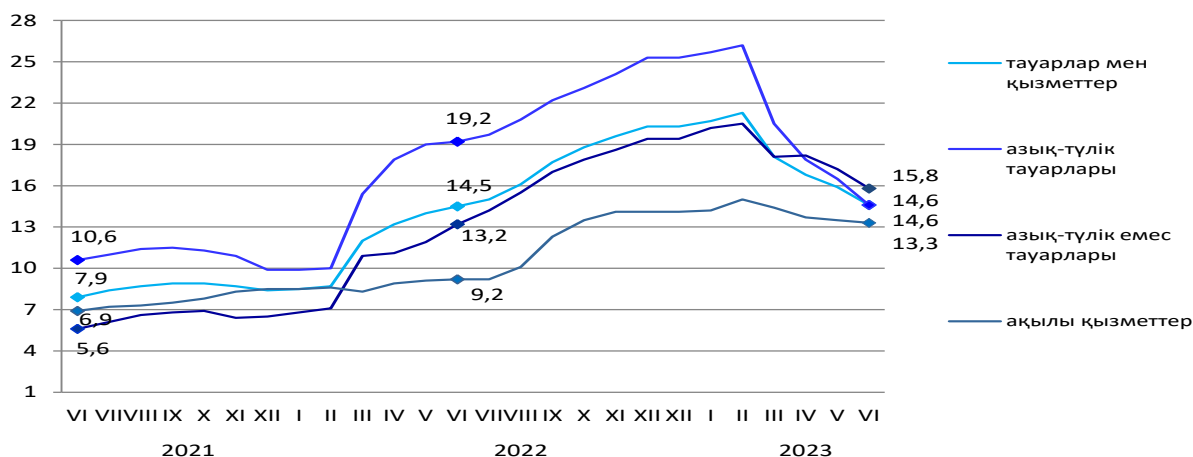
[7. Пайдалы сілтемелер](#)

1. Негізгі сәттер

2023 жылғы маусымда Қазақстан Республикасындағы инфляция бір жылда 14,6% құрады және 1,3% баяулады (2023 жылғы мамырда – 15,9%).

Баға азық-түлік тауарларға бір жылда – 14,6% (2023 жылғы мамырда – 16,5%), азық-түлік емес тауарларға – 15,8% (2023 жылғы мамырда – 17,2%), ақылы қызметтерге 13,3% (2023 жылғы мамырда – 13,5%) өсті.

1-сурет. 2021-2023 жылдардағы Қазақстан Республикасындағы жылдық инфляция.

2. Инфляция динамикасы

Өткен жылғы маусыммен салыстырғанда бағаның өсуі күрішке – 47,6%, қиярға – 33,4%, шақпақ қантқа – 32,2%, минералды суға – 29,1%, сұлы жармасына – 24,3%, макарон өнімдеріне – 24,1%, тоқаш және ұннан дайындалатын өнімдерге – 24%, жұмыртқаға – 23,1%, қаймаққа – 23%, майлылығы 2,5% айранға – 22,6%, ұнтақ жармаға – 22,5%, пастерленген сүтке – 21,6%, пиязға – 18,7%, сары майға – 16,6%, қара бидай-бидай нанына 15,6% белгіленді. Бағаның төмендеуі қырыққабатқа 13,8%, құмшекерге – 11,5%, сәбізге – 9,5%, картопқа – 9,1% байқалды.

Баға деңгейі кеңсе тауарларына – 67,7%, жуғыш және тазалағыш құралдарға – 36,2%, жеке қолданылатын тауарларға – 24,6%, жиһаз және үйге қажетті заттарға – 20,3%, ыдысқа – 18%, киім және аяқ киімге – 15,7%, құрылыс материалдарына 13,5% өсті. Дизель отыны 36,1% қымбаттады.

Тұрғын үйді жалға алу құны 25,4% өсті. Баға кешенді демалыстарды ұйымдастыру қызметтеріне – 24,3%, санаторийлер қызметтеріне – 20%, демалыс және спорттық іс-шаралар

саласындағы қызметтерге – 16,9%, қоғамдық тамақтандыру қызметтеріне – 16,6%, шаштараздар мен жеке қызмет көрсету орындары қызметтеріне – 15,1%, денсаулық сақтау қызметтеріне – 14,8%, білім беру қызметтеріне – 14%, қонақ үйлер қызметтеріне 12,6% жоғарылады. Жолаушылар темір жол көлігі қызметтері – 26,5%, әуе көлігі қызметтері 22% қымбаттады.

Тарифтер қоқыс шығаруға – 31%, тұрғын үйді күтіп ұстауға – 21,4%, орталықтан жылытуға – 10,1%, электр энергиясына – 8,6%, ыстық суға 5,3% өсті.

Өңірлер бөлінісінде 2023 жылғы маусымда жылдық мәнде орташа республикалық деңгейден асатын инфляцияның ең жоғары деңгейі Солтүстік Қазақстан, Ұлытау (15,9%-дан), Ақмола облысы, Астана қаласында (15,8%-дан), Маңғыстау облысында (15,6%), Шығыс Қазақстан (15,3%), Павлодар (15%), Абай, Жетісу, Қостанай облыстарында (14,7%-дан) қалыптасты.

1-кесте. Өңірлерде маусым айындағы жылдық инфляция, %

	2023	2022	2021
Қазақстан Республикасы	14,6	14,5	7,9
Абай	14,7	14,3	...
Ақмола	15,8	15,3	8,1
Ақтөбе	14,4	14,5	8,6
Алматы	13,0	14,3	7,7
Атырау	13,7	14,1	8,8
Батыс Қазақстан	14,6	14,4	7,8
Жамбыл	14,5	13,7	7,7
Жетісу	14,7	15,0	...
Қарағанды	14,0	15,5	8,3
Қостанай	14,7	14,2	8,1
Қызылорда	14,5	14,1	7,8
Маңғыстау	15,6	17,0	8,9
Павлодар	15,0	13,8	8,3
Солтүстік Қазақстан	15,9	14,2	7,9
Түркістан	14,4	15,7	8,1
Ұлытау	15,9	15,3	...
Шығыс Қазақстан	15,3	14,3	8,3
Астана қаласы	15,8	14,6	7,3
Алматы қаласы	14,4	14,2	7,4
Шымкент қаласы	14,1	13,9	7,9

Динамикалық кестелер:

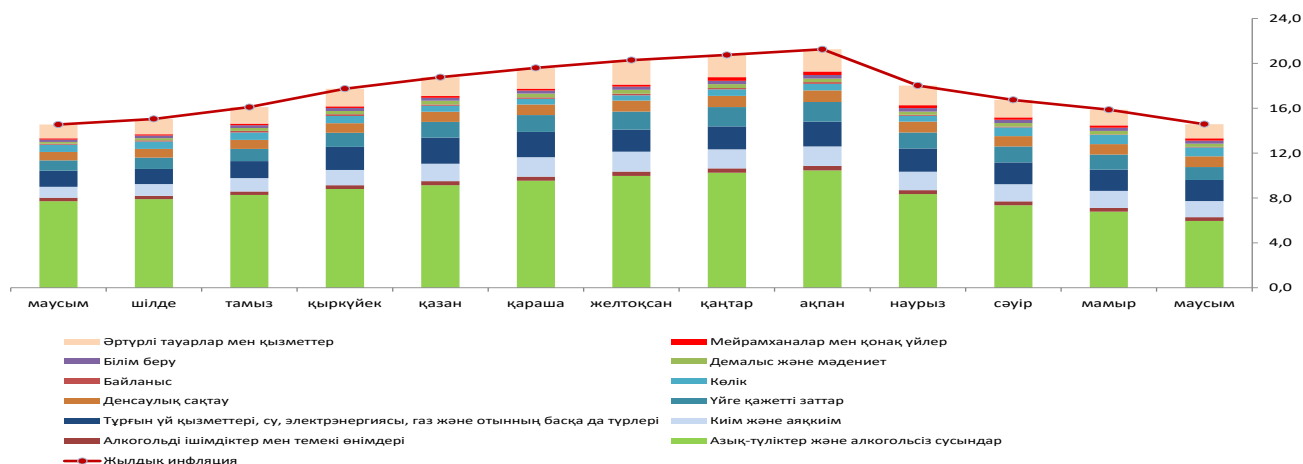
[1. 2000-2022 жылдардағы Қазақстан Республикасы бойынша тұтыну тауарлары мен қызметтеріне бағалар мен тарифтер индексі](#)

[2. 1993-2022 жылдардағы өңірлер бойынша тұтыну тауарлары мен қызметтеріне бағалар мен тарифтер индексі](#)

3. Инфляцияның жылдық деңгейіне салым

Инфляцияның жылдық деңгейіне ең үлкен үлес қосқан азық-түлік және алкогольсіз сусындар (6 пайыздық тармақ), тұрғын үй қызметтері (1,9 пайыздық тармақ), киім және аяқ киім (1,4 пайыздық тармақ), әртүрлі тауарлар мен қызметтер (1,3 пайыздық тармақ).

2-сурет. 2022 жылғы маусым мен 2023 жылғы маусым аралығында Қазақстан Республикасындағы инфляциясына тауарлардың негізгі топтарының үлесі.

Өткен жылда баға нан өнімдері мен жармаларға – 21,1%, ет және ет өнімдеріне 12,4% жоғарылады және инфляцияға 1,5 пайыздық тармақтан негізгі үлес қосты. Жылдық инфляцияға сүт өнімдері 21,9% қымбаттауы 0,8 пайыздық тармаққа, алкогольсіз сусындар (19,4%), жемістер мен көкөністер (6,5%) – 0,4 пайыздық тармақтан үлес қосты.

ТКШ қызметтері бір жылда 14,6% қымбаттады және олардың инфляцияға үлесі 1,9 пайыздық тармақты құрады. 2023 жылғы маусымда тұрғын үйді жалға алу өткен жылғы маусыммен салыстырғанда 25,4% жоғары болды және жылдық инфляцияға 0,6 пайыздық тармақ, тұрғын үй-жайларды жөндеу және қызмет көрсету бойынша қызметтер (12,8%) – 0,3 пайыздық тармақ үлес қосты.

2-кесте. 2023 жылғы маусымдағы Қазақстан Республикасында жылдық инфляцияға жекелеген құрамдас бөліктерінің үлесі

Тауарлар мен қызметтер	Өсу қарқыны	Баға өсіміне салым
Азық-түлік тауарлар	14,6	6,288
Нан өнімдері мен жармалар	21,1	1,504
Ет және ет өнімдері	12,4	1,487
Сүт өнімдері	21,9	0,817
Жұмыртқа	23,1	0,260
Май және тоң май	8,4	0,189
Жемістер мен көкөністер	6,5	0,394
Қант	-10,0	-0,083
Алкогольсіз сусындар	19,4	0,417
Азық-түлік емес тауарлар	15,8	4,595
Киім	15,0	0,939
Аяқ киім	17,0	0,505
Жұғыш заттар	36,2	0,549
Бензин	12,0	0,282
Жеке қолдану тауарлар	24,6	0,718
Ақылы қызметтер	13,3	3,693
Тұрғын үй қызметтері, су, электрэнергиясы, газ және отынның басқа да түрлері	14,6	1,875
тұрғын үйді күтіп ұстауға төлем	21,4	0,194
тұрғын үйді жалға алу	25,4	0,628
тұрғын үй жайларды жөндеу және қызмет көрсету	12,8	0,307
суық су	5,0	0,027
ыстық су	5,3	0,021
қоқыс шығару	31,0	0,088
суды бұру	9,2	0,021
электрэнергия	8,6	0,198
Газ	3,5	0,043
тарату желілері арқылы тасымалданатын газ	2,4	0,024
сұйытылған	8,1	0,019
орталықтан жылыту	10,1	0,124
қатты отын	12,5	0,211
домофон	6,9	0,013

Бір айда баға деңгейі азық-түлік тауарларға 0,2%, ақылы қызметтерге – 0,6%, азық-түлік емес тауарларға – 0,7% өсті.

3-кесте. Бір айдағы инфляция, %

	Маусым			
	тауарлар мен қызметтер	азық-түлік тауарлар	азық-түлік емес тауарлар	ақылы қызметтер
2018	0,2	-0,1	0,4	0,3
2019	0,2	0,2	0,4	0,2
2020	0,4	0,5	0,5	0,2
2021	1,1	1,7	0,8	0,7
2022	1,6	1,9	1,9	0,8
2023	0,5	0,2	0,7	0,6

Динамикалық кесте:

[2000-2023 жылдар аралығында Қазақстан Республикасы бойынша тұтыну тауарлары мен қызметтерінің бағалары мен тарифтерінің индексі ай сайын](#)

4. Глоссарий

Инфляция – бұл халық жеке тұтыну үшін сатып алатын тауарлар мен қызметтердің белгіленген тізіміне бағаның орташа деңгейінің уақыт бойынша өзгеруін сипаттайтын көрсеткіш.

Салым – көрсеткіш бойынша пайыздық өзгерістің инфляцияның жалпы мәніне әсер ету шамасы.

5. Әдіснамалық түсініктемелер

Инфляция деңгейін сипаттайтын тұтыну бағаларының индексі халық жеке тұтыну үшін сатып алатын тауарлар мен қызметтерге бағаның жалпы деңгейінің уақыт бойынша өзгеруін көрсетеді.

Тұтыну бағаларының индексін есептеу екі көзден алынған ақпарат негізінде жүргізіледі:

- осы мақсаттар үшін арнайы іріктелген сауда нүктелерінде және қызмет көрсету орындарында оларды тікелей тіркеу арқылы жиналған бағалардың өзгеруі туралы деректер;
- халықтың нақты тұтыну шығыстарының құрылымы бөлігінде үй шаруашылықтарын зерттеу материалдары.

Бағалардың өзгеруі туралы ақпарат жинау қалалар мен аудан орталықтарының іріктемелі тобы бойынша, барлық облыс орталықтарында, республикалық маңызы бар қалаларда және астанада жүзеге асырылады. Сауда және қызмет көрсету саласының базалық кәсіпорындарын таңдау жергілікті жерлерде жүзеге асырылады. Зерттеуге әртүрлі сауда жағдайлары бар және жаппай сұранысқа ие тауарларды (қызметтерді) үнемі өткізетін кәсіпорындар ұсынылуы үшін сауданың және ақылы қызметтердің барлық түрлерінің объектілері іріктеледі.

Тұтыну бағаларын байқау және ТБИ есептеу үшін тауарлар мен қызметтер жиынтығы Қазақстанның барлық өңірлері үшін олардың бірыңғай іріктемесін білдіреді. Тауарлар мен қызметтердің тізімі 508 позициядан тұрады, оған халықтың тұтынуында ең көп үлес салмағын алатын ең өкілді түрлер кіреді.

Бағалар туралы ақпарат жинауды баға тіркеушілері тауарды (көрсетілетін қызметті) өткізу орындарында тікелей жүргізеді. Тексеру жүргізілген күні төленген тауарлардың бағасы, салықтарды қоса алғанда, бірақ оларды жеткізгені үшін қосымша алымдарды қоспағанда тіркеледі.

6. Байланысты жарияланымдарға сілтемелер

[Тұтыну бағаларының индексі және туынды көрсеткіштер](#)

[Қазақстан Республикасындағы жекелеген тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің бөлшек сауда бағалары](#)

[Қазақстан Республикасындағы әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларына баға индексі және орташа бағалар](#)

7. Пайдалы сілтемелер

[Тұтыну бағаларының индексін құру әдістемесі \(ТБИ\)](#)

["Тұтыну тауарлары мен ақылы қызметтердің бағаларын тіркеу дәптері" Ц-101 нысаны](#)

[Тұтыну бағаларының индексі, сапа бойынша есеп, 2021ж.](#)

[Тұтыну бағаларының индексі, "Талдау" ақпараттық-талдау жүйесі](#)

www.new.stat.gov.kz / Экономика/ Баға статистикасы

Шығаруға жауапты:	Департамент директоры:	Орындаушы:	Мекен-жай:
Баға статистикасы департаменті	Қ. Жақыпбекұлы Тел. +7 7172 749057	Д. Көбегенова Тел. +7 7172 749776 E-mail: d.kobegenova@aspire.gov.kz	010000, Астана қаласы Мәңгілік ел даңғылы, 8 Министрліктер үйі, 4 кіреберіс